బాలనీతికథలు

మొదటి భాగము

By

A. L. NARAYANA.

Revised by

M. Venkataratnam. B.

Publishers :

SUNDARA RAM & SONS.

TENALI.

1932

[Price 0-2-0

బాల నీతికథలు

మొదటి భాగము

BY

A. L. NARAYANA

Revised by

M. VENKATARATNAM, B. A.

Publishers :

Sundara Ram & Sons, Tenali.

చంద్రికా ముద్రాక్షరశాల, గుంటూరు

1932

(Price 0—2—0.

విషయసూచిక

ఓమ్.

బాలనీతికథలు

మొదటి భాగము.

౧. తప్పు దిద్దుట.

పూర్వకాలమున జయంతుడను ఒకరాజు గలడు. ఆయన మిక్కిలి చెడ్డవాడు. ఎల్లప్పుడు సారాయి త్రాగును. జూదమాడును. ధనముకొఱకు తనరాజ్యములోని ప్రజలను బాధించును. అడిగినంతధన మియ్యకున్న ఏదో యొకవంకబెట్టి కఠినముగా శిక్షించును. ఒకొక్కప్పుడు ఇండ్లలో చొరబడి దోచుకొనును. స్త్రీలను బలవంతముగా నైన చెఱచును.

ఇతనికి తోడు మంత్రిగూడ మిక్కిలి చెడ్డ వాడు. రాజునకు మంచిబుద్ధి గలుపుటకు మారుగా చెడుబుద్ధి గలపెడివాడు. ఇతడు గూడ ధనముకొఱకు ప్రజలను బాధించును. ఈయిరువురు పెట్టుబాధలకు ప్రజలు తాళ జాలకుండిరి. ఎట్లయినను రాజుగారితప్పును దిద్దవలెనని ప్రజలు ఆలోచించిరి. రాజు గారి సైన్యాధిపతి వీరికి తోడయ్యెను.

ఒకనాఁడు రాజుగారు సైన్యాధిపతినిబిలిచి "ఓయీ! ధనము చాలతక్కువగానున్నది. ప్రజల యిండ్లుదోచి ధనముతెమ్ము. అడ్డము వచ్చిన వారిని చంపుము" అనిచెప్పెను. అందుకు సైన్యాధిపతి "అయ్యా! మీతప్పును

ఇంకనైన దిద్దుకోవలెను. ప్రజలను బాధించుట తగదు. మీరింకను చెడుబుద్ధి మానకున్న మేము మీమాటవినము. ప్రజలుగూడ మీమాట వినరు. మేమందఱము ఒకటియగుదుమేని మీరును, మీమంత్రిగారును ఏమియు చేయలేరు. మీబ్రతుకంతయు మాచేతులలోనున్నది. కావున మామాట వినవలెను." అని ఖండితముగా చెప్పెను.

ఆమాటలకు రాజుగారికి కోపము వచ్చెను. తనచెంతనున్న భటుని జూచి "వీనిని నరికివేయుము" అని యాజ్ఞాపించెను. అందుకు వాడును సైన్యాధిపతి చెప్పినట్లే చెప్పెను. ఇంకొకనితో చెప్పగా వాడును అట్లే

చెప్పెను. ఈరీతిగా ఒక్కడైనను రాజు గారి మాట వినలేదు. అప్పుడు రాజుగారు బుద్ధి తెచ్చుకొని తన తప్పును దిద్దుకొనెను. అది మొదలుగ ప్రజలు సుఖపడిరి. ఎంత యధికార మున్నప్పటికి చెడునడత పనికి రాదు.

---

౨. లోభము హానికరము.

ఒకయూరిలో రమణయ్యయను ఒక కాపు గలడు. ఇతడు గొప్ప ధనవంతుడు. అయి నప్పటికి ఒకరికింత పెట్టడు. తానైన తినడు. ఇంకను ధనము ధనమని ఆరాటపడు చుండును. ఏదైన ఒకవస్తువును గొనవలసి నట్లయిన దమ్మిడిదగ్గఱనుండి బేరమాడును.

మర్యాద పోవునన్న భయముగూడ ఆయనకు లేదు.

ఒకనాఁడు ఆయన భార్య ఏదోయొక నోము నోచుకొనుచుండెను. అందు కొఱకు రెండు కొబ్బరకాయలు అవసరమయ్యెను. లేని పోని ఖర్చు ఎందుకని రమయ్య ముందుగనే భార్యను తిట్టెను. కాని యీఖర్చుమాత్రము తప్పలేదు. రెండణాలు చేత పుచ్చుకొని అంగడికిపోయి బేరమాడెను. ఎంతవఱకు బేరము కుదురలేదు. అంగడివాడు విసుగుతో "అయ్యా! మీకిక్కడ బేరము కుదురదు. తోటకుపొండు. అక్కడ చాల చౌకగా దొఱకును" అని చెప్పెను.

రమణయ్యకు కావలసినది చౌకగా దొఱకుటయే. కనుక వెంటనే తోటకరిగి యచ్చటఁగూడ బేరమాడెను. తోటవాడును విసిగి "అయ్యా! మీకు డబ్బు ఖర్చుచేయుట ఇష్టములేదు. మీకు ఊరకనే కాయలు దొఱకు ఉపాయము చెప్పెదను. అదిగో అటుచూడుడు. ఆబావియొద్దున చెట్టున్నదిగదా? బావిలో పడునేమోయని ఆ చెట్టు కాయలను మేము కోయలేదు. మీ రాచెట్టెక్కి యిష్టము వచ్చినన్ని కాయలు కోసికొనుడు." అని చెప్పెను.

ఆమాట విని రమణయ్య యెంతో సంతోషపడెను. చెట్టెక్కుట చేతగాకపోయినప్ప

టికి కాయలమీది యాశచేత మెల్లమెల్లగా చెట్టెక్కి గెలపట్టుకొనెను. ఇంతలో బోరున గాలికొట్టసాగెను. రమణయ్య యెక్కిన చెట్టు గాలిదెబ్బకు పడిపోవున ట్లుండెను. ఇప్పుడుగూడ రమణయ్య గెలను విడువ లేదు. గాలిదెబ్బకు చెట్టు పడకున్నను గెల మాత్రము విరిగెను. పాపము! రమణయ్య గెలతోగూడ బావిలో పడెను. బావిలో పడినతరువాత అతనికి బుద్ధివచ్చెను. తోట వాడు జాలిగుండె గలవాడు గనుక రమ ణయ్యను పైకిదీసి కాపాడెను. ఆరోజు మొదలుకొని యాకాపువాడు మంచిబుద్ధి గలవా డయ్యెను.

---

౩. మేలుచేసినవారికి కీడు చేయరాదు.

పూర్వ మొకప్పుడు రాకుమారు డొకడు వేటకుఁబోయెను. సాయంకాలము వఱకు వేటాడి ఇంటికి వచ్చుచుండ ఒక పెద్దపులి యాతని వెంటబడెను. అతడు భయపడి దగ్గఱనేయున్న ఒకచెట్టెక్కెను. ఆచెట్టు మీద ఒక యెలుగుగొడ్డు ఉండెను. దానిని చూచిన తోడనే రాకుమారుడు మఱింత భయపడెను. క్రిందికి దిగిన పులి చంపును. పైనేయున్న ఎలుగుగొడ్డు చంపును. రాకుమారుడు ఏమిచేయుటకును తోచక గడ గడ వణక సాగెను.

అప్పుడు ఎలుగుగొడ్డు అతనిని చూచి "అయ్యా! నన్నుగూర్చి భయపడకుము.

నేను నిన్ను చంపను. ఈరాత్రియిక్కడనే యుండుము" అని ధైర్యముచెప్పెను. రాకుమారుడు హాయిగా నిద్రపోయెను. అతడు నిద్రించుచుండగా ఎలుగుగొడ్డు మెలకువతోనుండి అతనిని కాపాడెను. కొంతసేపటికి రాకుమారుడు నిద్రనుండి లేవగా ఎలుగుగొడ్డు అతనిని జూచి "అయ్యా! నేనుగూడ కొంచెముసేపు నిద్రించెదను. మెలకువతోనుండి నన్ను కాపాడుము." అనిచెప్పి నిద్రపోయెను.

ఆసమయమున క్రిందనున్న పులి రాకుమారునితో "అయ్యా! ఎలుగుగొడ్డు గూడ నావలెనే దుష్టజంతువు. నేను పోగానే అది

నిన్ను చంపును. కనుక దానిని క్రిందికి త్రోయుము. నేను దానిని తినిపోయెదను." అని చెప్పగనే యతడు పులిమాటలు నమ్మి ఎలుగుగొడ్డును క్రిందికి త్రోయ నెంచెను.

ఇంతలో అది మేల్కాంచి రాకుమారుడు చేయనెంచిన పనిని గ్రహించి "అయ్యో! ఉపకారికి అపకారముచేయుట తగునా? నాచేసిన మేలును గుర్తింపక నాకే కీడు చేయనెంచితివి. కావున ఇందుకు శిక్షగా మూగవాడవు కమ్ము" అని శపించెను. రాకుమారు డప్పుడే మూగవాడయ్యెను. బాలకులారా! ఎప్పుడైనను మేలుచేసిన వారికి కీడుచేయుట తగదు.

---

౪. ఎగతాళికైన అబద్ధము చెప్పరాదు.

ఒక గ్రామములో పాపయ్యయను ఒకవర్త కుడు గలడు. అతనికి చాలకాలము వఱకు బిడ్డలు లేరు. తనకు బిడ్డలు గలిగితే గుడి కట్టింతునని మ్రొక్కుకొనెను. అందుమీద అతనికి ఒక కూతురు గలిగెను. కాని గుడి కట్టించ లేదు. ఎవరైన గుడి కట్టించ లేదే మని యడిగితే పుట్టినబిడ్డ చక్కగా ఉంటే కట్టింతునని చెప్పెడివాడు. దేవుని దయ వలన ఆబిడ్డ చక్కగా పెరిగి పెద్దదయ్యెను. పాపయ్య తన కొమార్తెకు పెండ్లిగూడ చేసెను. ఆమెకుగూడ సంతానము గలి గెను. అప్పటికిని ఆవర్తకుడు గుడి కట్టించ లేదు. "ఏమయ్యా ఇంకను గుడి కట్టించి

నావు కావేమి?" యని చుట్టుపక్కములడి గితే "ఏదో మొగతాళికన్నానుగాని నిజ ముగా గుడి కట్టింతునా?" యని చెప్పెడి వాడు.

ఈరీతిగా నిద్రలేచినది మొదలు పాపయ్య యెన్నో అబద్ధములు చెప్పెడి వాడు. ఒకప్పుడతడు తనయల్లునితోఁగలిసి ఓడ వర్తకమునకుఁ బోయెను. ఆయోడలో రత్నములు వజ్రములు మొదలగు వస్తువు లెన్నోయుండెను. పాపయ్య ఒక పట్టణము దగ్గఱ పడవ నాపి బసచేసెను. ఒకనా డతనియొద్దకు సన్యాసి యొకడు వచ్చి "అయ్యా! ఈపడవలో ఏమున్నవి?" యని యడిగెను. అందుకు బదులుగా పాపయ్య

"ఏమున్న నీకెందుకు? అసలు మాతో నీకేమిపని? మాపడవలో కుండలు, పెంకులు, ఆకులు, తీగెలు ఉన్నవి" అని చెప్పెను. ఆలాగున అబద్ధము చెప్పినందుకు సన్యాసి కోపగించి "అట్లేయుండుగాక!" అనిపలికి తన దారిని బోయెను. సన్యాసి మాటలు పాపయ్య లెక్కచేయలేదు.

కొంత సేపటికి పాపయ్య పడవలోనికిబోయి చూడగా తాను చెప్పినట్లే యుండెను గాని రత్నములు వజ్రములు లేవయ్యెను. ఇదేమి కర్మమా యని యతడు భోరున ఏడ్చెను. అప్పుడతని యల్లుడు "మామా! సన్యాసితో అబద్ధము చెప్పితివి గనుక యింత జరిగినది. ఇంతటనైన బుద్ధిగలిగి

ఆయన యొద్దకుఁబోయి తప్పు క్షమింపుమని ప్రార్థింపుము. పద" యనిచెప్పగా పాపయ్య యట్లే చేసెను.

సన్యాసి దయగలవాఁడుగనుక "ఓవర్తకుఁడా! నీవిప్పటి వఱకు ఎన్నో అబద్ధము లాడితివి. కాని యెగతాళికైన అబద్ధము చెప్పరాదు. ఇంకముందుగూడ అబద్ధము లాడుదువేని నీభాగ్యమంతయు పాడగును. నీవంశము చెడును." అనిమందలించి పడవలోని వస్తువుల నెప్పటియట్లు చేసెను. అప్పటినుండి పాపయ్య అబద్ధము చెప్పుట మానెను. ఇదివఱకు ముడుపుగట్టిన ప్రకారము గుడి కట్టించెను.

౫. చదువుకొన్నవానికంటె చాకలి మేలు.

ఒక పల్లెలో రంగమ్మయను ఒక బ్రాహ్మణ స్త్రీ గలదు. ఆమెకు లేక లేక ఒక్క కూతురు గలిగెను. ఆబిడ్డకు పెండ్లియీడు రాగానే రంగమ్మ యెందఱెందఱినో విచారించి, యెన్నిచోట్లనో వెదకి, తగిన సంబంధమును నిశ్చయించుకొనెను. పెండ్లి కుమారుడు మాడచక్కనివాడు. పెద్దతరగతి వఱకు చదివినాడు. కావలసినంత ఆస్తిగలవాడు. రంగమ్మ చాలడబ్బు ఖర్చు పెట్టి బిడ్డకు పెండ్లిచేసెను.

ఆనాడే ఆయూరి పెద్దచాకలి కొమార్తెకు గూడ పెండ్లియయ్యెను. కాని చాకలివాని

యల్లునిగూర్చి ఒక్కరును చెప్పుకోలేదు. రంగమ్మ యల్లునిగూర్చి పల్లెలోనివారం దఱు గొప్పగా చెప్పుకొనసాగిరి. తన యల్లునిగూర్చి చెప్పుకోకపోయిరే యని పెద్దచాకలి భార్యను కష్టముగా నుండెను. తనయల్లుడు వట్టి దద్దమ్మయనియు తలంచెను. "కోరికోరి మంచియల్లుని తెచ్చితివిలే" యని మగనిమీద కారాలు మిరియాలు నూరసాగెను.

ఈసంగతి గ్రహించి చాకలి యల్లుడు అత్త యొద్దకుఁబోయి "అత్తా! నేనే తెలివిగలవాడనో, ఆబాపనమ్మగారి అల్లుడే తెలివిగలవాడో నీకిప్పుడే తెలియగలదు. ఇదిగో ఈకానిడబ్బు తీసుకపోయి ఆయనకిచ్చి

"కూట్లోకి కూర, గోడ్డుపలుపుకు నార, పోయిలోకి పుల్ల, సిగలోకి పూలు, చేలోకి గింజ, దూడకు మేత, తె"మ్మని చెప్పు. దీనితో ఆయన తెలివి బయటపడగలదు." అని చెప్పెను. కానిడబ్బుకు ఇన్ని దొఱకునా యని చాకెత యే అనుమానించెను. కాని యేమిజరుగునో చూత్తమని అల్లుడు చెప్పి నట్లు చేసెను.

కాసేపటిలోనే పల్లెలోనివారి కందఱికి ఈవింత తెలియవచ్చెను. ప్రతివారును చాకలి యల్లునకు బుద్ధిలేదని తిట్టసాగిరి. రంగమ్మ అల్లుడుగూడ మంచి తెలివితేటలు గలవాడే. కాని యేమితోచలేదు. "కాని డబ్బుకు వాడుమాత్రము ఇన్నివస్తువులు

తేగలడా" యని అనుకొని చాకలి వానిని పిలిపించి "ఓరీ! కానీకి ఇన్నివస్తువులు తెచ్చుట నాచేతగాదు. నీవుగనుక తెచ్చి నట్లయితే నాకంటె నీవే తెలివి గలవాడ వని అందఱి యెదుట ఒప్పుకొందును" అని చెప్పెను. అక్కడ నున్నవా రందఱు "వాడు తేకేమి మేము చూడకేమి!" అని పక్కున నవ్విరి.

కొంత సేపటికి చాకలియల్లు డొకగోగుల కట్టను దెచ్చి "అయ్యా! ఇందులో నేచెప్పిన వస్తువు లన్ని గలవు. చూడండి. దీనికూర కూట్లోకి కూర. దీనినార గొడ్డుపలుపుకు నార. దీనిపుల్ల పొయిలోకి పుల్ల. దీనిపూలు సిగలోకిపూలు. దీనిగింజ చేలోకి గింజ. దీని

కాడలు దూడకు మేత. దీని వెల ఒక కాని మాత్రమే. తెలిసినదా?" యనిచెప్పెను. అతని తెలివికి ప్రతివారును ఆశ్చర్యపడిరి. రంగమ్మ యల్లుడుగూడ అతని తెలివికి మెచ్చి "చదువుకొన్న వానికంటె చాకలివాడే మేలు" అని పలికెను. ఇప్పుడు పెద్దచాకలి భార్యకు కలిగిన సంతోషమునకు మేరయే లేదు. ఆనాడు అల్లుని పెరుగులో ముంచి నేతిలో తేల్చి అరిసెల పళ్ళెముమీద ఆర వేసింది.

౬. కొండను మోయుట

పల్నాటిసీమలో ఒకచిన్న పల్లెటూరు గలదు. ఆయూరిలోని వారందఱు మోటు

జాతివారు. ఒకరు చెప్పితే వినరు. వారికి తోచదు. అయితే యేదన్న వింతసంగతి చెప్పితే దబ్బున నమ్ముతారు. నిజమూ అబద్ధమూ అని యేమాత్రము విచారింపరు. ఎవడైన ఒకకొత్తవాడు వచ్చి "మాగ్రామములో ఎద్దు ఈనింది" అని చెప్పితే "ఏమి దూడ పెట్టింది" అని అడుగుతారే కాని "ఎద్దేమిటి? ఈనుటేమిటి?" అని యడిగే వారు కారు.

ఆపల్లెలో రామయ్యయను ఒక బ్రాహ్మణుడు గలడు. ఆయన గొప్పపండితుడు. అన్నిసంగతులు తెలిసినవాడు. ఏలాగయిన పల్లెలోని వారికి మంచిబుద్ధి గలుప వలెనని ఆయన పట్టుదల. కాని కొనసాగ

లేదు. చివరకొక యుక్తిపన్నెను. "ఈయూరిలోగల బాపన రామయ్య నల్లగొండ మోయును. మీరందఱు చూడ రావలసినది" అని యందఱికి చాటింపు చేసెను. ఇంక పల్లెలోని వారందఱు ఈమాట నిజమే యనినమ్మి నల్లగొండ దగ్గఱకు బోయిరి. రామయ్యగూడ వచ్చెను. ఆలస్య మెందుకు? కొండను మోయవేమయ్యా" యని ప్రజలందఱు ఆతని నడిగిరి. అందుకాయన "మీరందఱు దానిని లేవనెత్తి నానెత్తిమీద పెట్టితే మోయుదు" నని చెప్పెను. ఆమాటకు ప్రజలు "కొండను మే మెత్తగలమా?" యని పలుక "నేను మాత్రము మోయగలనా?" యని రామయ్య అనెను.

"అయితే యెందుకు చాటించినావు?" అని ప్రజ లడుగ "ఓ ప్రజలారా! మీ రేమాట చెప్పితే ఆమాట నమ్ముతారు. నిజమా? అబద్ధమా? యని ఆలోచింపరు. నామాట వినుడు. నిజము లేనప్పుడు దేనినిగూడ నమ్మరాదు. మనుష్యు డెవడైనస రేకొండను మోయగలడా? ఇది మీ రెట్లు నమ్మితిరి? కనుక నిది మొదలుకొని యెవ రేమి చెప్పినప్పటికి నిజము లేకున్న నమ్మవద్దు. మీ కీమాట తెలుపుటకే నే నిట్లు చేసితి" నని చెప్పెను. ప్రజలు తమతప్పును దెలిసికొని యానాటినుండి మంచిబుద్ధి గలవారైరి.

బాలకులారా! మూర్ఖులకు మంచిబుద్ధి గఱపవలె నన్న పాండిత్యము పనికిరాదు. యుక్తితో ప్రవర్తించవలెను.

---

౭. అల్పునకు గొప్పతనము తగదు.

ఒక యడవిలో ఒక మునీశ్వరు డుండెను. ఆయన ఒకకుక్కను బెంచెను. అదియొక నాడు అడవిలోనికి బోగా అక్కడ ఒక పులి దానిని వెంబడించెను. పులికి భయపడి కుక్క మునీశ్వరుని యొద్దకు పరుగెత్తుకొని వచ్చెను. మునీశ్వరుడు గొప్పశక్తిగల నాడు గనుక తనకుక్కను పులిగా మార్చెను. దానిని జూడగానే తఱుముకొని వచ్చిన పులి భయపడి పాఱి పోయెను.

మఱొకనాడాకుక్క యడవిలోనికి బోగా ఏనుగు ఒకటి వెంబడించెను. కుక్కమును పటి మాదిరిగా భయపడి ఋషియొద్దకు

వచ్చెను. ఆయన దానిని ఏనుగుగా మార్చెను. దానినిజూచి మొదటి యేనుగు పారిపోయెను. ఈరీతిగా తాను మారుచుండుటచేత కుక్కకు దుర్బుద్ధి గలిగెను. ఈసారి గొప్పజంతువుగా మారినప్పుడు వెంటనే మునీశ్వరుని చంపి యెల్లకాలము గొప్ప జంతువుగా నుండవలెనని అది తలంచెను.

ఇంకొకనాడది అడవిలోనికి బోగా సింహమొకటి వెంబడించెను. కుక్క యెప్పటియట్లు భయపడి తనయొద్దకు రాగానే మునీశ్వరుడు దానిని సింహముగా మార్చెను. వెంటనే అది మునిని చంపబోయెను. ఆయన కుక్కయొక్క దుర్బుద్ధిని గ్రి

హించి యెప్పటి యట్లు కుక్క గామార్చి వెళ్ళ గొట్టెను. తన దుర్బుద్ధి చేతనే తన కట్టి యాపద గలిగెనని కుక్క యెంతో విచార పడెను.

---

౫. సజ్జన సహవాసము.

ఒక యడవిలో కొందఱు దొంగలు గలరు. వారెల్లప్పుడు దగ్గఱనున్న పల్లెలమీద పడి దోచుకొనుచు ఆధనముతో జీవించుచుం డెడివారు. వారికి దయాదాక్షిణ్యములు లేవు. ఒకరిని చంపుటయన్న వారి కెంతో సంతోషము. ధనముకొఱకు వారు చేయు చెడ్డపను లిన్నియని చెప్పలేము.

ఆయడవిలోనే ఒక రాకుమారు డుండెను. అతనిపేరు కావ్యుడు. ఆయన గొప్ప బలము గలవాడు. అందుకుతోడు మంచి గుణములు గలవాడు. ఈదొంగల సంగతి ఆయనకు తెలియును. దొంగలకుగూడ ఈతని సంగతి తెలియును. ఇతడన్న ఆదొంగల కెంతో భయము. ఎట్టయిన అత నిని తమకు నాయకునిగా జేసికొన వలె నని దొంగలందఱు ఆయన యొద్దకు బోయి "అయ్యా! నీవు మాకు నాయకుడ వుగానుండి మమ్ము రక్షింపవలసినది" యని ప్రార్థించిరి. కావ్యుడును అందుకు సమ్మ తించెను.

ఇతడు గుణవంతుడు గనుక ఇతని సహ వాసమునుబట్టి రాజులపేరిట దొంగలకు

గూడ బుద్ధిమార జొచ్చెను. అది తెలిసికొని కాపన్న యొకనాడు దొంగ లందఱిని రావించి "ఓరీ! ధనముకొఱకు మీరెవ్వరిని చంపగూడదు. ఇండ్లలో జొరబడి దొంగి లింప గూడదు. చెడ్డపనులు చేయరాదు. ఇందు కెవరైన తప్పితిరా గొంతు కోసె దను" అని భయపడునట్లు బోధించెను. అది మొదలు దొంగ లందఱు భయము చేతనో లేక భక్తిచేతనో మంచిబుద్ధి గలిగి యుండిరి. ప్రజలకు దొంగల భయము తగ్గి పోయెను. కాపన్నడు తమకు చేసిన మేలుకు బదులుగా ఆచుట్టు పక్కలనున్న ప్రజలందఱు ఆతనిని ప్రభువుగా నెన్ను కొనిరి. బాలకులారా! మంచివారి స్నే

కన్నిటికి నేనే ప్రభువు నగుదును." అని యీవిధముగా మంకెన ఆలోచించి అప్పుడే ప్రభువైనట్లు సంబర పడెను.

ఆనాటిరాత్రి యీ యాలోచించిన దంత కలలో గాంచుచు మంకెన గుఱ్ఱుపెట్టి నిద్ర పోయెను. ఆసమయమున ఇంటిలో దొంగలుపడి ఉన్న ధనమును దోచుకొని పోయిరి. తెల్లవారు నప్పటికి కట్టుత్రాళ్ళు తెంచుకొని జోడెద్దులు పాఱిపోయెను. ఉన్న ధనము పోవుట, జోడెద్దులు మాయమగుట ఈరెండు కారణములచేత మంకెనకు పిచ్చి యెత్తినట్లయ్యెను. "అయ్యో! నేను అనుకొన్న దేమిటి? ఇప్పుడు జరిగిన దేమిటి!"

అని యత డెంతో సేపు దుఃఖించెను. పాపము! ఏమి చేయగలడు? చదువు కొన్నవాడు గనుక-

ద్విపద.

ముందు సంగతిగూర్చి-మురియంగ రాదు
ఎందేమి జరుగునో-యెఱుఁగ లే రెవరు.

అని ఒక పద్యము మాత్రము వ్రాసెను. బాలకులారా! తా నొకటి తలంచిన దైవ మొకటి తలంచుననుట యిట్లేయుండును.

౧౦. పెద్దలమాట చద్దిమూట.

ఒకయూరిలో రంగయ్య మంగయ్య అను ఇరువురు స్నేహితులు గలరు. వీరిద్దఱు ఈతలో మొనగాండ్రు. ఏటినిండ నీళ్ళు

న్నప్పుడుగూడ అవతలి యొడ్డుకు, ఇవతలి యొడ్డుకు, అవలీలగా నీదగలరు. ఒకనాడు వీరిద్దఱు ఏదోయొక యూరికి పోవుచుండిరి. త్రోవలో వీరొక వాగును దాటవలెను. మాపుల కది చిన్నదే కాని నిండ నీళ్ళున్నప్పుడు దాని నెంతటియాతగాడైనను దాటలేడు. ఆనాడు వాగు పూర్తిగా నుండెను.

వాగు దగ్గఱనే పొలము దున్నుచున్న ఒక ముసలికాపు వారిని జూచి "అయ్యాలారా! ఈత వచ్చినప్పటికి ఈపూట దాటవద్దు. ఇదిచిన్నదే కాని దీనిలో సుడిగుండములు చాలగలవు. కనుక నామాట విని తిరిగిపొండు" అని చెప్పెను. అందుకు

మంగయ్య "తాతా! ఏటిలో ఈదుటకే మేము భయపడము. ఊరు పేరు లేని యీచిన్న వాగును దాటలేమా? మాశక్తి నీకు తెలియదులే" అని పలికెను. అందు కాముసలి కాపు "అయ్యా! నేనుగూడ ఈదగలవాడనే. ఈవాగు సంగతి నాకంటె మీ కెక్కువ తెలియదు గనుక వద్దని చెప్పితని తరువాత మీయిష్టము." అని చెప్పెను. రంగయ్యగూడ కాపువాని మాటలయందు సత్యమున్నదని గ్రహించి మంగయ్యను దిగ వద్దనెను.

అందుకు మంగయ్య పకపక నవ్వుచు "ఒరే! నీవుగూడ తాతవైతివా యేమి? నీవు వట్టి పిరికి వాడవురా?" అని వెక్కిరించి ముసలి

కాపు "వద్దువద్దు" అని మందలించుచున్నను వినక వాగులో దుమికెను. అదేమిచిత్రమో కాని అతడు తిరిగి కన్పడలేదు. రంగయ్య ఆత్రముతో చూడసాగెను. ఎంతసేపు చూచినప్పటికి మంగయ్య కన్పడనేలేదు. అయ్యో అయ్యోయని రంగయ్య పెద్ద పెట్టున నేడ్చెను. బాలకులారా! పెద్దల మాట విననివాడు చెడిపోవును. ముసలి కాపుమాట వినని మంగయ్య మరణించెను. విన్న రంగయ్య యేకష్టములేక సుఖముగా నుండెను.

పాఠశాలాప్రచురణములు

బాలనీతి కథలు మొదటిభాగము	అప్రూవ్డ్	0	2	0
బాలనీతి కథలు రెండవభాగము	,,	0	3	0
బాలనీతి కథలు మూఁడవభాగము	,,	0	3	0
బాలనీతి కథలు నాల్గవభాగము	,,	0	4	0
భగవన్నుతి మొదటిభాగము	,,	0	2	0
భగవన్నుతి రెండవభాగము	,,	0	2	0
భగవన్నుతి మూఁడవభాగము	,,	0	2	0
భగవన్నుతి మూ॥ భా॥ కలిసి క్యాలికో	,,	0	7	0
అంజలి (హనుమత్ స్తవము)	,,	0	2	0
భక్తబృందావనము (ప్రథమము)	,,	0	2	0
బాలభక్తులు	,,	0	4	0
బాలనీతిచంద్రిక	,,	0	3	0
నీతిగీతములు 1. 2. 3. 4. 5. త॥	,,	0	1	6
లలనాశతకము (బాలికలకు)	,,	0	1	6

ఎవరి కేరకము పుస్తకములు కావలసినను:—

సుందరరాం అండ్ సన్సు, తెనాలి

(అని వ్రాయవలయును.)